

PORADŇA PRE OBČIANSKE A ĽUDSKÉ PRÁVA

CENTER FOR CIVIL AND HUMAN RIGHTS
KRIVÁ 23, 040 01 KOŠICE, SLOVENSKO

» mobil: +421 908 69 55 31, +421 949 338 396
» www.poradna-prava.sk » poradna@poradna-prava.sk
» IČO: 37 86 72 70 » IBAN: SK98 5200 0000 0000 0551 9629

Pripomienky mimovládnej organizácie Poradňa pre občianske a ľudské práva k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Zákon bol predložený na medzirezortné pripomienkové konanie Ministerstvom vnútra SR dňa 12.4.2018.

Číslo legislatívneho procesu: LP/2018/220.

Pozmeňujúce návrhy:

1./

Všeobecná pripomienka k navrhovaným ustanoveniam zákona týkajúcich sa inštitucionálneho posilnenia nezávislosti kontroly činnosti ozbrojených zborov

Jedným z deklarovaných cieľov návrhu zákona ako celku je posilniť nezávislosť kontroly činnosti ozbrojených zborov. Domnievame sa však, v súčasnej podobe tento návrh v plnej miere negarantuje súlad s medzinárodným právom a požiadavkami Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESĽP) týkajúcich sa zabezpečenia nezávislosti a nestrannosti vyšetrovania násilnej trestnej činnosti príslušníkov ozbrojených zborov. ESĽP rozhoduje o porušení základných ľudských práv a slobôd garantovaných Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jeho rozhodovacia prax je interpretáciou tejto záväznej medzinárodnej zmluvy. Preto navrhujeme, aby ustanovenia návrhu zákona, ktorých cieľom je posilnenie nezávislosti kontroly činnosti ozbrojených zborov, boli z návrhu zákona vyňaté a aby táto komplexná otázka bola v ďalšom období predmetom širšej odbornej diskusie a predmetom osobitnej právnej úpravy.

Odôvodnenie:

Dôvodová správa k predloženému návrhu zákona nijakým spôsobom nešpecifikuje, či predkladateľ návrhu pri jeho príprave analyzoval iné alternatívne možnosti inštitucionálneho posilnenia nezávislosti kontroly činnosti ozbrojených zborov, napríklad aj na základe dobrej praxe v iných štátoch, a posudzoval ich výhody a nevýhody s ohľadom na potrebu zabezpečenia účinného vyšetrovania trestnej činnosti príslušníkov ozbrojených zborov v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z medzinárodného práva a judikatúry ESĽP. Ide predovšetkým o úplne vyčlenenie inšpekčného orgánu mimo útvary Policajného zboru a jeho presunutie pod orgány prokuratúry alebo vytvorenie plne nezávislého orgánu na vyšetrovanie trestnej činnosti príslušníkov ozbrojených zborov, ktorého zriadenie a fungovanie by zakladal samostatný právny predpis.

Judikatúra ESĽP kladie špecifické požiadavky, týkajúce sa zabezpečenia nezávislosti a nestrannosti vyšetrovania násilnej trestnej činnosti príslušníkov policajného zboru. V tomto smere okrem iného určuje, že nesmie existovať žiadny inštitucionálny a hierarchický vzťah medzi vyšetrovajúcim orgánom a osobami, voči ktorým je vyšetrovanie vedené, a to formálne, ale aj reálne v praxi (pozri napr. rozsudok *Hugh Jordan proti Spojenému kráľovstvu* [2001] č. 24746/94). S ohľadom na túto požiadavku sa predložený návrh zákona javí byť problematický z toho dôvodu, že navrhovaný Úrad inšpekčnej služby tvorí jeden z útvarov policajného zboru, pričom Ministerstvo vnútra SR je podľa § 10 písm. c zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy zároveň ústredným orgánom štátnej správy pre Policajný zbor, čo zachováva zjavnú inštitucionálnu hierarchiu. Návrh taktiež neodôvodnene ponecháva kompetenčné väzby

medzi riaditeľom Úradu inšpekčnej služby a ministrom vnútra, ako je požiadavka schvaľovania náplne činnosti Úradu inšpekčnej služby a jeho vnútornú organizáciu na návrh jej riaditeľa zo strany ministra vnútra, čo môže narúšať autonómiu riadenia Úradu inšpekčnej služby. Návrh taktiež prehliada potrebu posilnenia nezávislosti aj v praktickej rovine existujúcich možných profesijných a osobných vzťahov medzi príslušníkmi a príslušníčkami polície a príslušníkmi a príslušníčkami Úradu inšpekčnej služby, ktoré môžu podkopávať nezávislosť, na ktorú sa požiadavky ESĽP rovnako vzťahujú. Predložený návrh posilnenia nezávislosti kontroly činnosti ozbrojených zborov má v neposlednom rade oproti iným alternatívam menší potenciál posilniť celkovú dôveru verejnosti vo vyšetrowanie trestnej činnosti príslušníkov polície a činnosť polície ako takej (pozri [Opinion of the Commissioner for Human Rights concerning Independent and Effective Determination of Complaints against the Police](#), 2009). Návrh tiež nešpecifikuje žiadny stály nezávislý kontrolný orgán, ktorý by vykonával kontrolu nad činnosťou Úradu inšpekčnej služby, pričom takáto kontrola sa javí byť ako žiadúca.

Pripomienka je zásadná.

2./

K čl. I bod 1 - k § 4 ods. 2

V súlade so všeobecnou pripomienkou navrhujeme vyňať útvar na vyšetrowanie trestnej činnosti príslušníkov ozbrojených zborov mimo útvary policajného zboru a posilniť tak jeho autonómne postavenie. Konkrétny návrh jej postavenia by mal byť otázkou širšej odbornej diskusie a predmetom osobitnej právnej úpravy.

Odôvodnenie:

Inštitucionálne začlenenie Úradu inšpekčnej služby do Policajného zboru vytvára pochybnosti o naplnení požiadaviek ESĽP z hľadiska nezávislosti a nestrannosti vzhľadom na to, že Ministerstvo vnútra SR je podľa § 11 písm. c/ zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy zároveň ústredným orgánom štátnej správy pre Policajný zbor, čo zachováva istú formu inštitucionálnej hierarchie.

Pripomienka je zásadná.

3./

K čl. 1 bod 1 - k § 4. ods. 4

Navrhujeme aby sa pôsobnosť Úradu inšpekčnej služby vzťahovala aj na trestné činy spáchané príslušníkmi a príslušníčkami obecnej polície. Prvú vetu tak navrhujeme upraviť spôsobom: "Úrad inšpekčnej služby je útvar policajného zboru s celoštátnou pôsobnosťou zriadený na odhaľovanie a vyšetrowanie trestných činov príslušníkov ozbrojených bezpečnostných zborov a obecnej polície."

Odôvodnenie:

Trestné činy príslušníkov polície sú v súčasnosti vyšetrowané vyšetrowateľmi a vyšetrowateľkami bežných útvarov polície, čo z hľadiska požiadaviek ESĽP kladených na nezávislosť a nestrannosť vyšetrowania násilnej trestnej činnosti považujeme za neprijateľné. Zložky obecnej polície a štátnej polície spolu v zmysle zákona kooperujú, čo vytvára nie len formálnu väzbu, ale v mnohých prípadoch môžu medzi nimi vznikať aj reálne osobné väzby. Príslušníci a príslušníčky obecnej polície sú verejnými činiteľmi, ktorí majú rovnako právomoci zasahovať do garantovaných práv a slobôd občanov, majú právomoci využívať donucovacie prostriedky a z hľadiska nezávislosti by vyšetrowanie možného násillia z ich strany malo spĺňať rovnaké kritériá nezávislosti a nestrannosti.

Pripomienka je zásadná.

4./

K čl. 1 bod 1 - k § 4. ods. 9

Navrhujeme z prvej vety vyňať kompetenciu ministra vnútra týkajúcu sa schvaľovania náplne činnosti Úradu inšpekčnej služby a jeho vnútornej organizácie na návrh jej riaditeľa a namiesto nej špecifikovať, že určovanie náplne činnosti a vnútornej organizácie Úradu inšpekčnej služby je v kompetencii jej riaditeľa.

Odôvodnenie:

Požiadavka schvaľovania náplne činnosti Úradu inšpekčnej služby a jeho vnútornej organizácie na návrh jej riaditeľa zo strany ministra vnútra môže neodôvodnene narúšať autonómiu v riadení Úradu inšpekčnej služby a ako taká sa javí byť v rozpore so zámerom predkladateľa návrhu zákona posilniť inštitucionálnu nezávislosť kontroly činnosti ozbrojených zborov.

Pripomienka je zásadná.

5./

K čl. 2 bod 1 - k § 10. ods. 8

Navrhujeme v legislatíve podrobne vymedziť pravidlá spolupráce vyšetrovateľov a vyšetrovateliek Úradu inšpekčnej služby s inými príslušníkmi a príslušníčkami Policajného zboru.

Odôvodnenie:

Navrhovaná zmena síce formálne zvyrazňuje nezávislosť vyšetrovateľov a vyšetrovateliek Úradu inšpekčnej služby a ich kompetenciu vyšetrovať trestné činy príslušníkov ozbrojených bezpečnostných zborov, no javí byť len formálna. S ohľadom na požiadavky ESĽP na nezávislosť a nestrannosť je nevyhnutné reálne zabezpečiť, aby sa iní vyšetrovatelia a vyšetrovatelky Policajného zboru nepodieľali na vyšetrovaní prípadov násilnej trestnej činnosti príslušníkov ozbrojených bezpečnostných zborov a obecnej polície, a to od jeho samého počiatku a aby nimi prijaté podnety týkajúce sa špecificky novej násilnej trestnej činnosti tohto druhu boli v praxi bezodkladne odstupované vyšetrovateľom a vyšetrovatelkám Úradu inšpekčnej služby. Považujeme za dôležité podrobne vymedziť pravidlá spolupráce medzi Úradom inšpekčnej služby a ostatnými útvarmi Policajného zboru s ohľadom na to, že akékoľvek možné prenesenie vyšetrovacích úkonov na iné útvary policajného zboru pri vyšetrovaní násilnej trestnej činnosti príslušníkov ozbrojených zborov narúša nezávislosť vyšetrovania v zmysle požiadaviek ESĽP.

Pripomienka je zásadná.

6./

K čl. III. bodu 19 - § 33f ods. 3 písm. c./ a d./

Navrhujeme, aby kritériá na funkciu riaditeľa či riaditeľky Úradu inšpekčnej služby pod písmenami c/ a d/ boli vyňaté a naopak sa špecifikovalo, že za riaditeľa či riaditeľku nemožno vymenovať osobu, ktorá bola v minulosti v služobnom pomere príslušníka či príslušníčky Policajného zboru alebo Zboru väzenskej a justičnej stráže a obecnej polície.

Odôvodnenie:

Vzhľadom na potrebu garantovania praktickej nezávislosti, vyplývajúcej z judikatúry ESĽP (tj. medzi príslušníkmi a príslušníčkami Úradu inšpekčnej služby a príslušníkmi a príslušníčkami iných útvarov Policajného zboru, ktorých trestnú činnosť vyšetrojú) považujeme za dôležité, aby pozíciu riaditeľa či riaditeľky Úradu inšpekčnej

služby nemohla zastávať osoba, ktorá v minulosti pôsobila v služobnom pomere príslušníka či príslušníčky Policajného zboru alebo Zboru väzenskej a justičnej stráže či obecnej polície. V porovnaní s obdobnými požiadavkami na funkciu prezidenta policajného zboru sa v prípade riaditeľa či riaditeľky Úradu inšpekčnej služby z povahy jeho riadiacej funkcie tieto javia byť nie len nadbytočné, ale predovšetkým negarantujú jeho praktickú nezávislosť. Model, ktorý vylučuje z vedenia inšpekčného orgánu bývalých príslušníkov či príslušníčky polície, sa uplatňuje napríklad v Anglicku a Walese (pozri [Police Reform Act](#) z roku 2002). Profesionálnou výhodou pre riaditeľa či riaditeľku Úradu inšpekčnej služby by mohla byť naopak prax na prokuratúre alebo sudcovská prax.

Pripomienka je zásadná.

7./

K čl. III. bodu 19 - § 33h ods. 1.

Navrhujeme, aby členov a členky do komisie na výberové konanie riaditeľa či riaditeľky Úradu inšpekčnej služby nemohli menovať prezident Policajného zboru a generálny riaditeľ Zboru väzenskej a justičnej stráže. Táto kompetencia by mala byť namiesto nich zverená prezidentovi SR a Úradu Verejného ochrancu práv, resp. iným osobám mimo štruktúr ozbrojených bezpečnostných zborov a obecnej polície.

Odôvodnenie:

Úrad inšpekčnej služby kontroluje činnosti ozbrojených zborov a z hľadiska zabezpečenia nezávislosti pri výbere osoby do tejto funkcie sa tak javí byť zjavne neodôvodnené, aby na tento výber malo akýkoľvek vplyv vedenie samotných ozbrojených bezpečnostných zborov a obecnej polície. Uvedené posilní garanciu nezávislosti pri výbere riaditeľa či riaditeľky Úradu inšpekčnej služby s ohľadom na požiadavky ESĽP v tejto oblasti.

Pripomienka je zásadná.

***

Kontaktné informácie: Štefan Ivanco, programový koordinátor Poradne pre občianske a ľudské práva;
tel: 0908 695 531; e-mail: antidiskriminacia@poradna-prava.sk

Poradňa pre občianske a ľudské práva je mimovládna organizácia, ktorá sa venuje ochrane ľudských práv a slobôd so zameraním na ochranu práv menšín a ochranu pred diskrimináciou. Pozornosť dlhodobo venuje predovšetkým otázkam diskriminácie rómskej etnickej skupiny v rôznych oblastiach života na Slovensku. Venuje sa tiež ochrane reprodukčných práv a problematike policajného násillia. Poradňa vo svojej práci rozvíja metódu strategického vedenia súdnych sporov v prípadoch diskriminácie a porušovania ľudských práv menšín. Zabezpečuje sprostredkovanie bezplatného právneho poradenstva vo vybraných prípadoch porušenia ľudských práv a bezplatného právneho zastupovania v konaniach pred slovenskými súdmi a Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu. Vykonáva tiež terénny monitoring, advokačné aktivity vo vzťahu k štátnym inštitúciám a realizuje vzdelávacie aktivity v oblasti ochrany pred diskrimináciou pre odbornú a laickú verejnosť.
Web: www.poradna-prava.sk